

E

1914 dec. 1

*Br. Tallián Béla kormánybiztos levele gr. Tisza István miniszterelnökhöz
a korábban tervezett cirill betűs lap megindításának elhalasztása tárgyában¹*

Ref. Zsinati Levéltár, Tisza-iratok 23:47/29
(Gépelt eredeti irat)²

Újvidék, 1914 évi december hó 1.

Kedves Barátom!

A cyrill betűs szerb lap kérdésében, miután azt kívánságodra megindítani és Vukováron kiadatni akartam, érintkezésbe kellett lépnem a Horvát Bánnal, miután a szerbség zöme itt lakik s ezek szorultak volna leginkább helyes irányú nevelésre és irányításra. Bácskában és Torontálban, akik lapokat olvasnak, azok legnagyobbára tudnak magyarul vagy németül, így ott sokkal kevésbé szükséges a cyrill betűs újság.

A Horvát Bántól azonban időközben az 1 ./. alá másolatban csatolt választ kaptam, amely személyes tapasztalatom szerint is a Horvát-Szlavonországi horvátok nézetének pregnáns kifejezése, és amelyeknek ismeretéből kifolyólag már én is arra kértelek, hogy egyezzel bele egy latin-cyrill betűkkel kiadandó lap megjelenésébe, miután féltem és joggal, hogy a horvát elemet egy tisztán cyrill betűs újsággal teljesen magunk ellen zúdjuk.

Most, hogy a Horvát Bán politikai okokból határozottan ellenzi a cyrill betűs lapnak Szerémségben leendő megjelenését, kérdéssé válik annak kiadási szükségessége a délvidéki magyarországi vármegyékre is, annál is inkább, miután Belgrád remélt rövid idő alatt elesésével és seregünknek mélyen Szerbiába való behatolásával a teljesen normális állapotok Dél-Magyarországon visszaállítatván igen valószínű, hogy a megszűnt szerb lapok ismét meg fognak jelenni.

Kérdés tehát, nem volna-e jó ez ideig a tervezett cyrill betűs lap megindításával várnunk s akkor könnyebben és olcsóbban, de egyúttal erősebb elterjedéssel is tudnánk egy oly lapot subventionálni, amely politikád és szándékaink szolgálatában fog állani és valamely dél-magyarországi városban megbízható ellenőrzés alatt jelenhetik meg.

Kérem szíves elhatározásodat és annak velem leendő közlését.
Igaz tisztelettel

Őszinte híved:
Tallián Béla s. k.

¹ Tallián Béla (1851–1921) az első Tisza-kormány földművelésügyi minisztere, 1910 után a szegedi választókerület képviselője. A megszállt szerbiai területek kormánybiztosa, Belgrád elfoglalása után rövid ideig a város polgári kormányzója volt.

² A levélpapírra rápecsételve: „M. Kir. Kormánybiztos — A Főhadtáp Parancsnokság Mellett”.